

TSEA28 Datorteknik Y (och U)

Föreläsning 16

Kent Palmkvist, ISY

TSEA28 Datorteknik Y (och U), föreläsning 16

2024-05-13 2

Dagens föreläsning

- Information om digital tentamen
- Mer avancerade sätt att öka prestanda
- Applikationsspecifika processorer
- Profilerings
- Sammanfattning
- Kommentarer om tentan

Praktiska kommentarer

- Access till Grinden (lab5) via liu-kort från 15/5
 - Stängd vissa dagar pga LAX-examinering
- Lab5 bara på lab5 tid
 - Imia finns inte i labbmiljön i labbet
- Extra labbredovisningsmöjligheter
 - Lab 1-3 i MUX1 Onsdag 5/6 kl 9.15
 - Lab 4 i MUX1 Onsdag 5/6 kl 13.15
- Extra extra lab4 redovisning: Mux1 Fredag 24/5 kl 15.15
- Labutrustning (lab 1-3, 5) kommer monteras ned efter redovisningstillfällena ovan
 - Lab 1-3 redan nedmonterat med undantag för distansutrustning i mux2

Årets vinnare i sorteringstävlingen

- Vinst för vinnaren: Ett paket ballerinakex
- Tävlingsresultat (antal klockcykler, medel av 5 slumpmässiga sekvenser)
 - ~~1304.2~~ (fel sorteringsresultat)
 - 2688.4
 - 2514.8
 - 2232
 - 1977.2

Årets vinnare av ballerinapaket

- 1977.2 klockcykler:
lab4_3_shellsort
- Jonathan Eriksson och
Simon Ardfors
- Som jämförelse, bästa
resultat tidigare år:
 - 2014: 1119.6
 - 2016: 2216
 - 2017: 2349
 - 2018: 1337
 - 2019: 1016.8
 - 2020: 1630.8
 - 2021: 4294
 - 2022: 1562.2
 - 2023: 1709.6

Årets tenta: Digital tentamen (i WISEflow)

- Tentan skrivs digitalt. Nytt för i år (nytt för mig också)
 - Resultat av feedback från tidigare års studenter
- Egna laptops används (kan boka lånemaskin ifall ni inte har egen)
 - Systemkrav: Windows 10 eller 11 (ej windows 10S?) eller MacOS
 - Bokning av lånelaptop när ni anmäler er till tenta (innan 18/5)
 - Viktigt: Testa att lockdownbrowser fungerar på er maskin!
 - Se mer information om WISEflow på
<https://liuonline.sharepoint.com/sites/student-under-studietiden/SitePages/digital-tenta.aspx>

Årets tenta: Digital tentamen (i WISEflow)

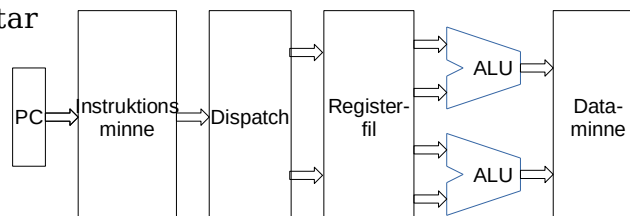
- Struktur på tenta precis som tidigare
 - 6 frågor, i många fall a, b, c etc. delfrågor
 - Alla svar i textform
 - Samma begränsningar av hjälpmedel (inga) och tillgänglig bakgrundsinformation (mikrokodsdatorbild, lista över assemblerinstruktioner) som tidigare tentor
 - En utskrift av websidor för en tenta i WISEflow finns på lisam

Sedan tidigare

- Pipelining tillåter flera instruktioner utförda omlott
 - Tillåter fler startade instruktioner per tidsenhet
- Superskalär processor tillåter flera instruktioner startade samtidigt (samma klockcykel)
 - Tillåter ännu fler instruktioner per sekund
- Problem med konflikter (hazards)
 - Data (resultat inte färdigt före användning)
 - Styr (hopp, villkorliga hopp)
 - Strukturell (ALU används av flera instruktioner samtidigt)

Superskalär processor, arkitektur

- Instruktionsminne skickar flera instruktioner per läsning
- Dispatch fördelar instruktioner till beräkningsenheter
- Registerfil med fler läs och skrivportar
- Flera exekveringsenheter
- Eventuellt minne med flera vägar
 - Text datacache plus skrivbuffertar

TSEA28 Datorteknik Y (och U), föreläsning 162024-05-1311

Problem och dellösningar för superskalär pipelined RISC

- Datakonflikt
 - Forwarding (kopiera ALU utdata till ALU indata)
- Styrkonflikt
 - Branch prediction (gissa nästa instruktionsadress)
- Strukturell konflikt
 - Dispatch delar ut instruktioner att utföra mellan de två ALU och minnesvägarna
- Kräver fortfarande anpassning av kod för att få snabbare exekvering
 - Ändring av antal och typ av beräkningsblock kräver annorlunda kod (instruktionsordning)
 - Löser inte alla prestandaproblem

LINKÖPINGS
UNIVERSITET

TSEA28 Datorteknik Y (och U), föreläsning 162024-05-1312

Exempel konflikthantering (2-vägs superskalär processor, 1 minnesport)

- Originalkod: skalärprodukt på två vektorer med 40 element var
- Originalkod och utrullad kod (2 varv)

$$\sum_{i=1}^{40} x_i \cdot y_i = x_1 \cdot y_1 + x_2 \cdot y_2 + \dots + x_{40} \cdot y_{40}$$

dotprod:	mov r0,#40	
	mov r1,#0	
loop:	{ ldrsh r2,[r4],#2	
	{ ldrsh r3,[r5],#2	
	{ mul r3,r3,r2	
	{ add r1,r1,r3	
	{ sub r0,r0,#1	
	bne loop	
	bx lr	

dotprod:	mov r0,#40,	; kan köras samtidigt med mov r1,#0
	mov r1,#0	
loop:	{ ldrsh r2,[r4],#2	; 1 minne, kan inte köras samtidigt med nästa
	{ ldrsh r3,[r5],#2	; - ' ' -
	{ ldrsh r6,[r4],#2	; - ' ' -
	{ ldrsh r7,[r5],#2	; kan köras samtidigt med mul
	{ mul r3,r3,r2	
	{ mul r7,r7,r6	; kan köras samtidig med add
	{ add r1,r1,r3	
	{ add r1,r1,r7	
	{ subs r0,r0,#2	; Räkna ner loopräknaren med TVÅ!
	bne loop	
	bx lr	

LINKÖPINGS
UNIVERSITET

Mycket utnyttjad parallellism tillgänglig

- Originalkod: 2 minnesaccess + 2 beräkningar per varv (+ 1 beräkning och 1 hopp)
- Antag 2-vägs superskalär!

- Som bäst behövs bara 2 klockcykler per varv om loopstyrning kan undvikas
 - 2 minnesläsningar + 2 beräkningar

```
dotprod2t: mov  r0,#40      ; kan köras samtidigt med mov r1,#0
            mov  r1,#0
loop2t:
{
  ldrsh r2,[r4],#2 ; 1 minne, kan inte köras samtidigt med nästa
}
{
  ldrsh r3,[r5],#2 ; - ' ' -
}
{
  ldrsh r6,[r4],#2 ; - ' ' -
}
{
  ldrsh r7,[r5],#2 ; kan köras samtidigt med mul
}
{
  mul   r3,r3,r2
}
{
  mul   r7,r7,r6 ; kan köras samtidigt med add
}
{
  add   r1,r1,r3
}
{
  add   r1,r1,r7 ;
}
  subs r0,r0,#2 ; Räkna ner loopräknaren med TVÅ!
  bne  loop2t
  bx   lr
```

Bättre implementering: Fler varv

- Två parallella 2 varvs utrullning (antag det finns fler register)
- Flytta ordning, räkna inte ihop slutsumman direkt (ingen delayslot i detta exempel)
 - Många minnesläsningar i sekvens etc.

```
dotprod4t: mov  r0,#40      mul   r9,r9,r8
            mov  r1,#0      mul   r11,r11,r10
            mov  r12,#0     add   r1,r1,r3
loop4t:     add   r12,r12,r7
            ldrsh r2,[r4],#2 add   r1,r1,r9
            ldrsh r3,[r5],#2 add   r12,r12,r11
            ldrsh r6,[r4],#2
            ldrsh r7,[r5],#2 subs  r0,r0,#4
            ldrsh r8,[r4],#2 bne   loop4t
            ldrsh r9,[r5],#2
            ldrsh r10,[r4],#2 add   r1,r1,r12
            ldrsh r11,[r5],#2 bx    lr
            mul   r3,r3,r2
            mul   r7,r7,r6
```

Bättre implementering: Fler varv, forts.

- Flyttat hälften av minnesläsningarna sist i loop
 - Måste då även sätta rätt värden innan loop startar

```

dotprod4t:  mov r0,#40          mul  r9,r9,r8
             mov r1,#0          mul  r11,r11,r10
             mov r12,#0         add   r1,r1,r3
             ldrshr2,[r4],#2     add   r12,r12,r7
             ldrshr3,[r5],#2     add   r1,r1,r9
             ldrshr6,[r4],#2     add   r12,r12,r11
             ldrshr7,[r5],#2     ldrshr2,[r4],#2
                                 ldrshr3,[r5],#2
Loop4t:      ldrshr8,[r4],#2     ldrshr6,[r4],#2
             ldrshr9,[r5],#2     ldrshr7,[r5],#2
             ldrshr10,[r4],#2    subsr0,r0,#4
             ldrshr11,[r5],#2    bne  loop4t
             mul  r3,r3,r2       add   r1,r1,r12
             mul  r7,r7,r6       bx   lr

```

Risk med flyttade minneläsningar

- 4 data läses extra (utanför vektorerna)!
 - Kan ge försök att läsa otillåtna minnesadresser (minnesskydd?)
- Löses enklast med extra specialavslutning av loop
 - Prolog före loop
 - Läs indata
 - Epilog efter loop
 - Avslutande skrivningar

```

dotprod4t:  mov r0,#40          mul  r9,r9,r8
             mov r1,#0          mul  r11,r11,r10
             mov r12,#0         add   r1,r1,r3
             ldrsh r2,[r4],#2     add   r12,r12,r7
             ldrsh r3,[r5],#2     add   r1,r1,r9
             ldrsh r6,[r4],#2     add   r12,r12,r11
             ldrsh r7,[r5],#2     ldrsh r2,[r4],#2
                                 ldrsh r3,[r5],#2
Loop4t:      ldrsh r8,[r4],#2     ldrsh r6,[r4],#2
             ldrsh r9,[r5],#2     ldrsh r7,[r5],#2
             ldrsh r10,[r4],#2    subsr0,r0,#4
             ldrsh r11,[r5],#2    bne  loop4t
             mul  r3,r3,r2       add   r1,r1,r12
             mul  r7,r7,r6       bx   lr

```

Nästan nere på 2 klockcykler per varv (9 klockcykler / 4 varv)

- Sprid ut beräkningarna bland läsinstruktionerna
 - Tillåter samtidigt beräkning och läsning utan databeroende
- Denna typ av omskrivning
känd som software
pipelining
- För en VLIW-processor
skulle programmeraren
behöva utföra denna
omskrivning

```

dotprod4t: mov r0,#40
            mov r1,#0
            mov r12,#0
            ldrsh r2,[r4],#2
            ldrsh r3,[r5],#2
            ldrsh r6,[r4],#2
            ldrsh r7,[r5],#2

Loop4t:
{          ldrsh r8,[r4],#2
{          mul r3,r3,r2
{          ldrsh r9,[r5],#2
{          mul r7,r7,r6
{          ldrsh r10,[r4],#2
{          add r1,r1,r3
{          ldrsh r11,[r5],#2
{          add r12,r12,r7

            { ldrsh r2,[r4],#2
            { mul r9,r9,r8
            { ldrsh r3,[r5],#2
            { mul r11,r11,r10
            { ldrsh r6,[r4],#2
            { add r1,r1,r9
            { ldrsh r7,[r5],#2
            { add r12,r12,r11
            { subs r0,r0,#4
            { bne loop4t

            add r1,r1,r12
            bx lr

```

Automatiserat sätt att ändra instruktions- ordning

- Processorn hämtar in många instruktioner och avkodar dem
- Bestäm sedan vilka som ska utföras beroende på om indata finns tillgängligt
 - Instruktioner kan då utföras i annan ordning
 - Måste garantera att slutresultat fortfarande blir samma
 - I exemplet: Läs flera varv ur originalkod, välj att exekvera instruktioner som har indata tillgängligt i respektive klockcykel
- Känt som out-of-order execution
 - Kräver mycket hårdvara och bra branch prediction

Exempel på superskalär exekvering, avancerad version

- Samma exempel som Figure 8.6 - Figure 8.7 i boken
 - I1: ldr r0,[r10] ; r0 = minne(r10)
 - I2: add r10,r10,#4 ; r10 = r10 + 4
 - I3: mul r3,r2,r1 ; r3 = r1*r2
 - I4: mul r4,r1,r0 ; r4 = r1*r0
 - I5: sub r5,r4,r6 ; r5 = r4 - r6 , r4 skapad i I4:
 - I6: add r7,r8,r2 ; r7 = r8 + r2
 - I7: mul r0,r9,r5 ; r0 = r9*r5
 - I8: add r1,r1,#4 ; r1 = r1 + 4
 - I9: add r7,r7,#1 ; r7 = r7 + 1
- Antag 2-väg superskalär processor med 2 klockcyklers minnesläsning, 1 multiplikator.

Exempel på superskalär processor, forts.

- 2 klockcykler för minnesaccess, 1 mult.

```
I1: ldr  r0,[r10]
I2: add  r10,r10,#4
I3: mul  r3,r2,r1
I4: mul  r4,r1,r0
I5: sub  r5,r4,r6
I6: add  r7,r8,r2
I7: mul  r0,r9,r5
I8: add  r1,r1,#4
I9: add  r7,r7,#1
```

Tid	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Decode	I1	I3		I5	I7	I9			
	I2	I4		I6	I8				
Execute	I1	I1	I3		I5	I7	I9		
	I2			I4	I6	I8			
Writeback (uppdatera register)			I1	I3		I5	I7	I9	
			I2		I4	I6	I8		

Samma ordning på registeruppdatering som enligt koden.
Begränsning: 2 cykel minnesläsning, 1 multiplikator

TSEA28 Datorteknik Y (och U), föreläsning 16

2024-05-1321

Exempel på superskalär processor, out-of-order exekvering

- 2 klockcykler för minnesaccess, 1 mult.

Tid

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Decode

I1	I3	I5	I7	I9					
I2	I4	I6	I8						

Execute

I1	I1	I4	I5	I9					
I2	I3	I6	I8	I7					

Writeback
(uppdatera register)

	I1	I3	I5	I7	I9				
	I2	I4	I6	I8					

I1: ldr r0,[r10]

I2: add r10,r10,#4

I3: mul r3,r2,r1

I4: mul r4,r1,r0

I5: sub r5,r4,r6

I6: add r7,r8,r2

I7: mul r0,r9,r5

I8: add r1,r1,#4

I9: add r7,r7,#1

Begränsning: 2 cykel minnesläsning, 1 multiplikator

I6 utförs nu före I5, och I8 före I7. Dock samma ordning på registeruppdatering!

li.u

LINKÖPINGS
UNIVERSITET

TSEA28 Datorteknik Y (och U), föreläsning 16

2024-05-1322

Exempel på register renaming

- Exempel: register r0 återanvänds (WAR konflikt)

I1: ldr r0,[r4] ; r0 = minne(r4)

I2: add r2,r2,r0 ; r2 = r2 + r0

I3: ldr r0,[r5] ; r0 = minne(r5)

I4: add r3,r3,r0 ; r3 = r3 + r0
- Register r0 inte tillgängligt för instruktion I3, måste vänta tills I2 halvvägs klar om pipelined/superskalär processor
 - Alternativ (snabbare) kod

I1: ldr r0,[r4] ; r0 = minne(r4)

I2: add r2,r2,r0 ; r2 = r2 + r0

I3: ldr r1,[r5] ; r1 = minne(r5)

I4: add r3,r3,r1 ; r3 = r3 + r1
- Registerval ger extra begränsningar

li.u

LINKÖPINGS
UNIVERSITET

Ytterligare aktiviteter

- Out-of-order execution
 - Kan även tillåta out-of-order issue (start) och out-of-order completion (avslutning)
 - Låt processorn själv välja instruktionsordning (och registeruppdateringsordning)
 - Så länge som slutresultat är korrekt kvittar ordningen
- Register renaming
 - Starta instruktioner även om resultatregistret i operationskoden inte är tillgängligt ännu
 - Använder fler register än vad programmeraren känner till
- Spekulativ exekvering
 - Utför instruktioner även om det ännu inte är klart att de behöver utföras
 - Tex pga oklar branch prediction (utför båda vägarnas operationer)
 - Spara resultatet internt (skriv inte ut till minne/register)
 - Mer aggressivt: Räkna utan att veta indata (antag tex indata=0)

CISC vs RISC instruktioner, strängjämförelse

- CISC har komplexa instruktioner som kan kräva många klockcykler
 - Exempel x86: (cx=max antal, si=adress sträng 1, di=adress sträng 2)
REPNE CMPSB ; Jämför 2 strängar tills olika eller max tecken testats
 - Motsvarande i ARM (R3=max antal, R0 = adress sträng 1, R1 = adress sträng 2)
Loop:

LDRB R5, [R0], #1	; Tecken i sträng 1, räknar upp R0 med 1
LDRB R6, [R1], #1	; Tecken i sträng 2, räknar upp R1 med 1
CMP R5, R6	; Är dom lika?
BNE Done	; Skillnad, klar med jämförelse, Z-flaggan=0
SUBS R3, R3, #1	; Är alla tecken jämförda?
BEQ Done	; Ja, klar med jämförelse, Z-flaggan=1
B Loop	; Inte klar, loop

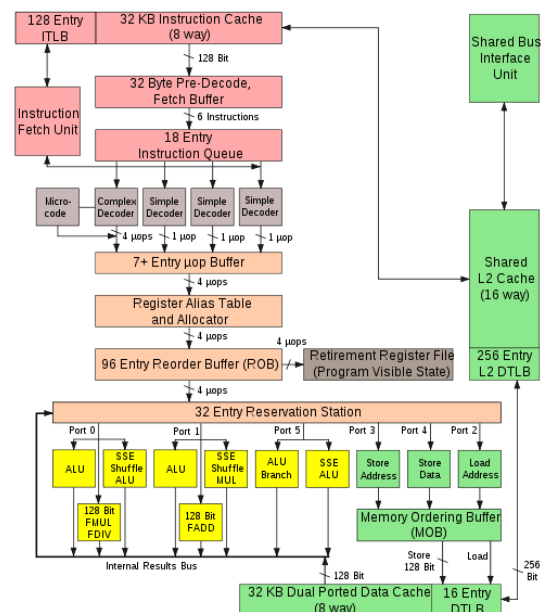
 Done:

CISC vs RISC instruktioner, öka prestanda

- CISC har kompakt kod, men detta omöjliggör superskalär implementation
 - Olika längd på instruktioner, olika antal klockcykler beroende på indata etc.
- Lösning: Översatt till RISC-kod
 - Metod 1: emulering
 - Interpretator (i RISC-kod) simulerar CISC-instruktionerna
 - Metod 2: statisk översättning
 - Statisk översättning av CISC maskinkod till RISC-kod innan körning
 - Försök optimera översatt kod
 - Metod 3: dynamisk översättning
 - Översatt under körning, analysera exekverade RISC-koden och förbättra översättningen.

Exekvering av CISC-kod i en RISC

- CISC har långa komplexa instruktioner
 - Komplicerat göra superskalära processorer av CISC-typ
 - Svårt veta var nästa instruktion börjar
- Översatt maskininstruktioner hos CISC till RISC-kod först (medan programmet körs)
 - Kör sedan RISC-instruktionerna i en "riktig" RISC
- Moderna PC-maskiner (Intel, AMD) använder emulering
 - Ett extra block mellan FETCH och DECODE
 - Ökar kostnad för missad branch prediction

Intel Core 2 Architecture

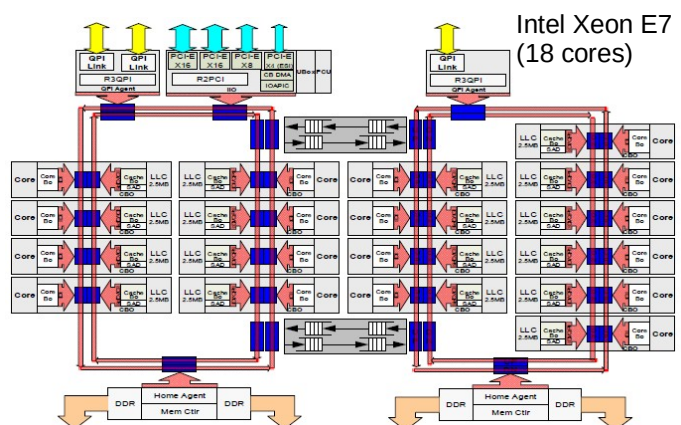
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Intel_Core2_arch.svg

Svårt ge hålla beräknings-enheter aktiva

- Superskalära processor hittar ofta mellan 1 - 2 instruktioner per klockcykel
 - Cache-missar, branch prediction missar, etc.
- Alternativ: Kör två olika program samtidigt på processorn
 - Varje program behöver egen uppsättning register (inklusive programräknare och flaggor)
 - Kan dela på instruktionsavkodning, beräkningsenheter etc.
 - De flesta datorer kör redan flera processer parallellt med hjälp av operativsystemet
- Känt som hyperthreading eller SMT (Symmetric Multi Threading)
 - Istället för att stanna när 1:a tråden stannar pga cachemiss så kör 2:a tråden fler instruktioner istället
 - Ökar risken för strukturella konflikter

Ännu mera parallellism

- Kombinera flera processorer i samma krets
 - Kräver att uppgiften kan delas upp i flera mer eller mindre oberoende delar
- Kommunikation mellan processorer?
 - Minnesarea?
 - Direkt länk? (Message passing)
- Olika cache (närmast processorn)
 - Hur garantera samma innehåll i alla cache hos alla processorer?

Ytterligare sätt att öka prestanda

- Acceleratorer
 - Processorn säger till en annan enhet att göra beräkningarna
 - MPEG avkodare, AES kryptering, etc.
- Kompaktare kodformat/flera maskininstruktionsuppsättningar
 - ARM: Thumb mode (16-bitars maskininstruktioner) vs Arm ISA (32-bitars maskininstruktioner)
- Energieffektivitet
 - Sänk/öka klockfrekvens efter behov
 - Olika komplicerade processorstrukturer körs beroende på prestandakrav
 - Enklare processorer drar mindre energi per operation
 - Mer komplicerade processorer ger högre prestanda men drar mer energi per operation
 - Big.LITTLE hos ARM och Intel (byt under körning processor när beräkningskrav ändras)

Applikationsspecifika processorer (ASIP)

- Bygg en processor helt anpassad för en speciell applikation
 - Lägg till specialinstruktioner som är vanliga
 - Lägg till extra funktionsenheter för att ge bättre prestanda
 - Ta bort instruktioner som inte behövs
- I skalärproduktsexemplet
 - Speciell loopinstruktion
 - Speciell Multiplicera-Addera (MAC) instruktion
 - Dubbla minnesportar

```
dotproduct:  clr.l d1
              repeat 40, endloop
              mac (a0)+,(a1)+,d1
endloop:    rts
```

Profilering

- Prestandaanalys av program
 - Ta reda på vilken del i programmet som tar mest tid
 - Räcker inte titta på antal instruktioner i varje rutin
 - T ex: Cachemissar syns inte (jfr lab 5 uppgift 1)
- En metod: Sampla programräknaren med jämna mellanrum
 - Avbrottsrutin sparar PC-värde i en lista
 - Rutiner som ofta är med i listan behöver analyseras och optimeras
 - Kräver bara en timer som kan avbryta

Profiling, exempel under linux

- Låt gcc kompilera med flaggan -pg
- Kör programmet som vanligt
- Kör gprof på programmet för att få statistik
- Exempel från mplayer med H.264-fil

Each sample counts as 0.01 seconds.

% time	cumulative seconds	self seconds	calls	self ms/call	total ms/call	name
12.40	2.27	2.27	73363735	0.00	0.00	decode_residual
11.86	4.44	2.17	6180354	0.00	0.00	put_h264_qpel8o
8.14	5.93	1.49	21857226	0.00	0.00	h264_h_loop_fil
7.43	7.29	1.36	9922560	0.00	0.00	ff_h264_decode_
5.52	8.30	1.01	18181724	0.00	0.00	put_h264_chroma
4.70	9.16	0.86	82688	0.01	0.07	loop_filter
4.67	10.02	0.86	9922560	0.00	0.00	ff_h264_filter
4.43	10.83	0.81	23096042	0.00	0.00	h264_h_loop_fil

Avancerad profilering

- Moderna processorer har ofta extra stöd för profilering
 - Avbrott efter n stycken cachemissar, branch-prediction missar etc.
 - Spara ner PC i dessa fall istället så kan du profilera ditt program för att se vilka delar som ger cachemissar
 - linux: OProfile
 - Windows: Vtune, Visual Studio ska också stödja detta
- Även hårdvarustöd för debug är vanligt
 - Trace buffer (se senaste instruktioner som körts)
 - Hårdvarustöd för brytpunkter (Darma har detta)

Summering av kursen

- En del nyckelord
 - Maskinkod, assemblerkod, adresseringmoder
 - Register, flaggor, minne, ALU
 - Stack, subrutiner, hopp, villkorliga hopp
 - Binär aritmetik, tvåkomplement, hexadecimala tal
 - I/O, avbrott, prioritet
 - ARM Cortex-M grunder
 - Virtuellt minne, minnesskydd

Summering av kursen, forts.

- Fler nyckelord
 - Buss, tristate-grind, register, multiplexer
 - Mikroprogrammering, styrsignaler
 - CISC, RISC, pipeline,
 - von Neumann, Harvard, DMA
 - Minnestyper, cacheminne, associativitet, tag
 - Konflikter (hazard), forwarding, branch prediction
 - DSP, SIMD, VLIW, Superskalär, hyperthreading

Kommentarer om tentan

- Bygger på material från föreläsningar, labbar och kursbok/kursböcker (kursmaterial)
- Samma grundstruktur som tidigare tentor
 - Medskick av datormodell och ARM Cortex-M instruktioner
 - Ska både kunna analysera och skriva enkla assemblerprogram och mikroprogram

Kommentarer om tenta, forts.

- Skriv kommentarer till eventuell kod du skriver!
 - Kan få några poäng även om fel instruktion används
- Ingen speciell ordning på uppgifter
 - Inte ordnat efter svårighet eller liknande
- Redovisa alla relevanta mellansteg i eventuella uträkningar

Framåtblick

- Andra kurser som kan vara intressanta
 - TSEA56 Elektronik kandidatprojekt
 - TSEA81 Datorteknik och Realtidssystem
 - TSEA26 Konstruktion av inbyggda DSP processorer
 - IDA:s kurs om Datorarkitektur
 - IDA:s kurs om parallellprogrammering och multicore
 - IDA:s kurs om kompilatorer
 - GPU-programmering...
 -

